

Ruimtelijk ontwikkelingskader voor verblijfsrecreatie in het Leekstermeergebied

1. Aanleiding

In het proces Ontwikkelingsvisie Ruimte voor het Leekstermeer (maart 2009, bijlage 1) zijn afspraken gemaakt over een goede balans tussen recreatie en natuur. In het boekje 'Ruimte voor het Leekstermeer' wordt in de visie op recreatie en natuur gesteld:

'De in het gebied aanwezige recreatieondernemers moeten ontwikkelingsmogelijkheden hebben die bijdragen aan een verdere kwaliteitsverbetering van de waarden in het gebied en hen in staat stellen een duurzaam bedrijf uit te oefenen. De recreatiebedrijven in het gebied moeten landschappelijk zijn ingepast en de inrichting mag op zijn minst geen belemmering vormen voor de instandhouding en ontwikkeling van natuurwaarden'.

Om dit te kunnen realiseren is het wenselijk een aantal uitgangspunten voor verblijfsrecreatieve ontwikkelingen in het Leekstermeer planologisch vast te leggen in de vorm van een ruimtelijk ontwikkelingskader voor dit gebied.

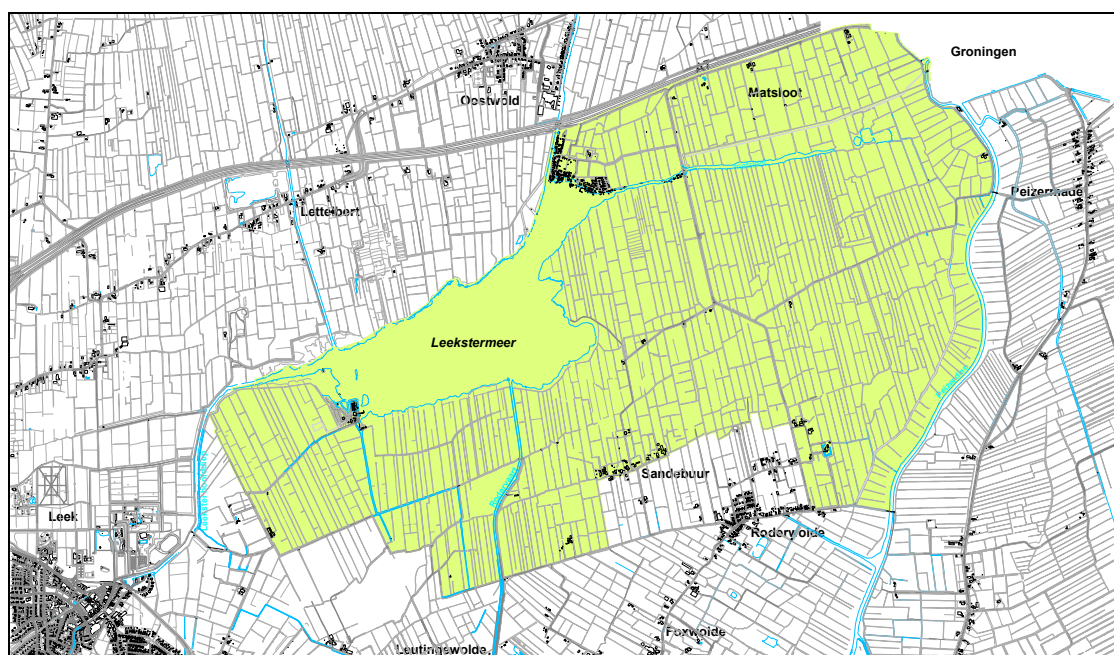
2. Kadern voor het Leekstermeergebied

Ontwikkelingsperspectief Leekstermeer:

Ontwikkeling en kwaliteitsverbetering van recreatiebedrijven in combinatie met winst voor natuur en landschap.

Voor de in het Leekstermeergebied aanwezige en toekomstige recreatieondernemers zijn ontwikkelingsmogelijkheden vereist, die hen in staat stellen een economisch rendabel bedrijf te runnen. Daarbij is het de intentie dat dergelijke ontwikkelingsmogelijkheden bijdragen aan een verdere kwaliteitsverbetering van de waarden van het gebied. Bij de planuitwerking wordt daar, passend bij de bedrijfsontwikkeling, invulling aan gegeven.

Dit ruimtelijk ontwikkelingskader is van toepassing op bestaande en toekomstige recreatiebedrijven die in het invloedsgebied liggen van het Leekstermeer. Op onderstaande kaart is weergegeven welk gebied het betreft. Zie tevens voor een grotere afbeelding bijlage 2.

3. Uitgangspunt

Het uitgangspunt is:

Bedrijfsontwikkeling in de sector recreatie in het Leekstermeergebied leidt tot versterking van de rendementspositie van bedrijven en draagt bij aan verbetering van natuur en landschap.

Dit uitgangspunt is vertaald in een aantal criteria, waarmee bij ruimtelijke planontwikkeling rekening moet worden gehouden.

4. Criteria

Bij de planontwikkeling wordt met de volgende criteria rekening gehouden:

1. de bedrijfsontwikkeling gaat samen met versterking van natuur en/of landschap;
2. het bedrijf wordt landschappelijk goed ingepast.

Op de volgende punten zal bij de beoordeling van deze criteria gelet worden:

- natuur en landschap
- kwaliteitsverbetering
- beeldkwaliteit
- duurzaamheid

In bijlage 4 wordt een toelichting gegeven op deze punten, en zijn tips voor de planontwikkelaar opgenomen.

5. Procedure

Wanneer een ondernemer een plan of idee heeft, is het van belang zo snel mogelijk contact op te nemen met de gemeente. De ondernemer kan dan gelijk geïnformeerd worden over de te volgen procedure.

De volgende stappen worden doorlopen bij een aanvraag voor uitbreiding of nieuwvestiging van een recreatiebedrijf, waarvoor een bestemmingsplanaanpassing nodig is:

1. De ondernemer dient een aanvraag in bij de gemeente Noordenveld;
2. De gemeente voert een gesprek met aanvrager over de te volgen procedure en neemt de criteria met de ondernemer door;
3. Het Kwaliteitsteam Natuurlijke Recreatie wordt door de gemeente om advies gevraagd. Voor informatie over het Kwaliteitsteam zie bijlage 3. Het resultaat is een advies aan de ondernemer en de gemeente;
4. Er vindt een overleg plaats met aangrenzende terreinbeheerder(s), met als resultaat een goedgekeurd gespreksverslag;
5. De ondernemer past het projectplan (indien nodig) aan;
6. De gemeente checkt plan aan criteria en neemt een principebesluit (go/no go);
7. Bij doorgang plan: opstellen bestemmingsplan door adviesbureau in opdracht van aanvrager, hierin worden tevens de criteria uit dit ruimtelijk ontwikkelingskader verwerkt.

Bijlage 1. Ontwikkelingsvisie, Ruimte voor het Leekstermeer, maart 2009

Waar gaat dit boekje over?

Dit boekje gaat over de toekomst van het Leekstermeer. Het is het resultaat van een proces waarin verschillende groepen uit dit gebied met elkaar gesproken hebben over een nieuwe ontwikkelingsvisie. Dat is nodig omdat het Leekstermeergebied een waardevol gebied is met natuurwaarden die zelfs op Europees niveau worden gewaardeerd. Deze waarden moeten worden beschermd en ontwikkeld. Tegelijkertijd willen mensen van het gebied kunnen genieten en willen ondernemers op deze wensen zo goed mogelijk in spelen. Deze verschillende belangen kunnen spanning opleveren. Maar natuur en recreatie kunnen elkaar ook versterken. De kunst is daar een goede balans in te vinden

De provincie Drenthe en de gemeente Noordenveld hebben in 2008 het initiatief genomen om verschillende betrokken partijen uit te nodigen tot een dialoog over de toekomst van het Leekstermeer. Deze partijen hebben de uitdaging aangenomen.

Ze zijn begonnen met het opstellen van een ontwikkelingsvisie: waar willen we naar toe met het gebied? Op basis van deze visie zijn in werkgroepen vier concrete projectinitiatieven ontwikkeld, die invulling geven aan deze visie. Deze initiatieven moeten natuurlijk nog

wel verder worden uitgewerkt en aansluiting vinden bij geldende regels en beleid. Deze aansluiting blijkt nog niet helemaal goed te zijn. Om de plannen uit te kunnen voeren moeten daarom niet alleen de ondernemers, de natuurorganisaties en de waterschappen, maar ook de gemeente en de provincie, hard aan het werk.

Over de ontwikkelingsvisie, de vier projectinitiatieven, de beleidskaders en het vervolg leest u in dit boekje. Dit boekje bevat de eerste resultaten van een nieuwe samenwerking die rond het Leekstermeer is ontstaan waarmee een belangrijke nieuwe koers voor dit gebied is gemarkeerd.

Ontwikkelingsvisie Leekstermeer: Waar willen we met het gebied naar toe?

Wensbeelden

Verschillende partijen hebben op 23 mei 2008 verschillende wensen ingebracht voor de toekomst van het Leekstermeer. Deze wensen zijn op twee kaarten weergegeven: wensbeelden Natuur en wensbeelden Recreatie.

Wensbeeld Natuur

Natuurwaarden zijn uitgangspunt (kaart pag.7). Dit betekent:

- Winter: ruimte voor ganzen, van oktober tot maart: geen pleziervaart.
- Zomer: In de oeverzones geen recreatie, de meest kwetsbare delen afsluiten, het gehele jaar rond.
- Recreatiebedrijven verplaatsen naar buiten het gebied.
- Saneren gezonken woonboten.
- Hooiweg verwijderen.
- Afsluiten weg voor auto's langs toevoerkanaal uit Roden.
- Natuurbeleefpunten inrichten.
- Nieuwe ganzenfoeragegebieden in combinatie met waterberging.

Wensbeeld Recreatie

Bestaande recreatiebedrijven houden ontwikkelingsmogelijkheden, rekening houdend met natuurwaarden (kaart pag. 9). Dit betekent:

- Rondje Leekstermeer dicht bij het meer.
- Vaarverbinding Peizerdiep fluisterboten.
- A7 Landschappelijk inpassen.
- Groninger landschap maakt natuur beleefpunt.
- Bolmertse Gouwe open voor kano's.
- Eiland in het meer realiseren door uitbaggeren voor waterkwaliteitsverbetering.
- Beleving schakel in gebied maatschappelijke functie.
- Ruimte voor kwaliteitsverbetering voor zowel dag- als verblijfsrecreatie.
- Ondernemers zijn gastheer.

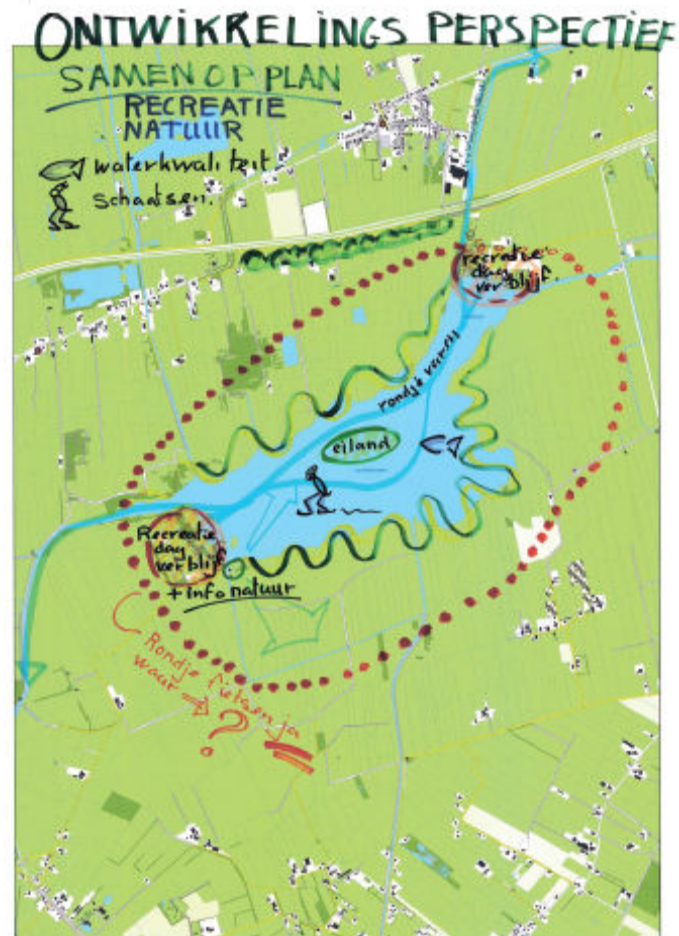
Deze beide kaarten met toelichtingen zijn vervolgens uitgebreid doorgesproken en op diezelfde dag bij elkaar gebracht in een gezamenlijke visie met een selectie van punten uit de beide wensbeelden waarover overeenstemming bestaat. Dit is benoemd in het *Samen Op*-plan, waar ook een gezamenlijke kaart voor is gemaakt.

Het samen op-plan vanuit één gezamenlijke visie.

Het centrale motto in dit *Samen Op-plan* is: Ontwikkelingen op recreatiegebied gaan samen met winst voor natuur- en landschap, gebaseerd op het concept Natuurlijke Recreatie Drenthe.

Karakter van het gebied

Het Leekstermeergebied is een waardevol laagveenmoeras met kenmerkende planten- en diersoorten, dat onderdeel uit gaat maken van een groot waterbergingsgebied in de Eelder- en Peizermeden en de Matslootpolder. Het waterbergingsgebied wordt ingericht als een natuurontwikkelingsgebied met een passend recreatief medegebruik. Het Leekstermeergebied vormt de natuurlijke verbinding tussen de waterbergboezem langs het Lettelberterdiep in het noorden en de Eelder- en Peizermeden in het oosten. Het gebied maakt onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur en heeft een Europese beschermingsstatus als Natura 2000-gebied. Op twee plaatsen aan de rand van het meer zijn verblijfsrecreatiebedrijven gevestigd. Van hieruit maken waterrecreanten gebruik van het meer.

Visie op recreatie en natuur

De natuur- en landschapswaarden van het Leekstermeergebied moeten worden beschermd en ontwikkeld. Daarbinnen kan de beleving van dit gebied door bewoners en toeristen op een bij het gebied passende manier uitstekend plaatsvinden. Het gebied biedt mensen de mogelijkheid de natuur goed te leren kennen en de waarde van de natuur en landschap bewust te kunnen ervaren. Daarbij hoort ook natuurbeleving; het gevoel dat je midden in de natuur staat en het van dichtbij kunt ervaren.

In dit licht moeten de in het gebied aanwezige recreatieondernemers ontwikkelingsmogelijkheden hebben, die bijdragen aan een verdere kwaliteitsverbetering van de waarden van het gebied en hen in staat stellen een economisch duurzaam bedrijf te runnen. De recreatiebedrijven in het gebied moeten landschappelijk zijn ingepast en de inrichting mag op zijn minst geen belemmering vormen voor de instandhouding en ontwikkeling van natuurwaarden. Het type bedrijf en de te organiseren recreatieve activiteiten sluiten daarbij dan aan en maken gebruik van de kwaliteiten van het natuurgebied. Gedacht wordt aan rustige vormen van watersport zoals fietsen, wandelen, kanoën, zeilen, surfen, zwemmen en schaatsen. De verblijfsrecreatiebedrijven vervullen ook de rol van gastheer voor de natuur en waterbergingsgebieden. Deze koppeling van het natuurbelang aan het exploitatiebelang van één (of meerdere) recreatieondernemingen, draagt bij aan een

goede behartiging van natuur en landschap. Het gebied heeft een goede zonering. Natuur en recreatie delen een gemeenschappelijke ruimte maar de natuur heeft ook een eigen plek waar geen verstoring plaatsvindt.

Om deze bovenstaande visie invulling te geven is een goede samenwerking nodig tussen de natuurorganisaties, de recreatiesector en de diverse betrokken overheden. Partijen hebben elkaar nodig om deze visie te kunnen realiseren en kansen die het gebied biedt te kunnen benutten. Mens en natuur zijn niet elkaars tegenpolen maar versterken elkaar. In samenhang leidt dat tot een mooi natuurgebied, gezonde bedrijven en een aantrekkelijk gebied om in te verblijven, te beleven en te recreëren.

Concreet betekent dit:

1. Sturen op recreatie door het aanbrengen van zonering in het gebied voor bepaalde activiteiten, om kwetsbare delen te ontzien.
2. Het inrichten van een eiland in het meer ten behoeve van het vergroten van de recreatiemogelijkheden en natuurontwikkeling en daardoor sparen van kwetsbare oevers die van belang zijn voor broedvogels.
3. Bestaande bedrijven als gastheren van het gebied laten optreden.
4. Een rondgaande fietsroute, om het gebied te beleven op een manier die past bij het gebied.
5. Aanleggen natuur beleefpunten.
6. Rust in de winterperiode (met uitzondering van schaatsen) om overwinterende watervogels niet te verstoren
7. Kleinschalige waterrecreatie met fluisterboten en zeilboten.
8. Bufferzone richting de A7 inrichten.
9. Ontwikkeling en kwaliteitsverbetering van alle bestaande recreatiebedrijven in combinatie met winst voor natuur en landschap.
10. Verbeteren waterkwaliteit t.b.v. (zwem) recreatie en natuur.

Van visie naar praktijk; wat gaan we doen?

Op basis van de visie hebben de betrokkenen met verschillende achtergronden gezamenlijk creatief nagedacht over welke initiatieven er in het gebied genomen kunnen worden om deze visie ook in de praktijk te brengen. Zij hebben open en vrij ideeën ontwikkeld. In eerste instantie los van de consequenties en belemmeringen. Vervolgens zijn deze ideeën uitgewerkt in vier concrete initiatieven, waarbij de gezamenlijke visie (de kaart en de vertrekpunten) zoveel mogelijk als leidraad zijn gebruikt.

- **Oeververlenging:** uitwerking van de punten 1 en 2, het zoneren van recreatie en het sparen van kwetsbare oevers door afscherping van recreatie.
- **Ambassadeur van het Leekstermeer:** uitwerking van punt 3, het gastheerschap.
- **Rondgaande fietsroute:** uitwerking van punt 4, het fietsrondje.
- **Ontwikkeling Cnossen:** uitwerking van punt 9: ontwikkeling en kwaliteitsverbetering van bestaande recreatiebedrijven in combinatie met winst voor natuur en landschap.

In een vijfde groep is gekeken welk beleid momenteel voor het gebied geldt en wat daarvan voor de uitwerking van deze visie en de ontwikkelde projecten daarbij aangepast moet worden.

Het aanleggen van Natuurbeleefpunten (punt 5), gebeurt in het kader van het Inrichtingsplan Waterberging Roden-Norg en is in de teksten van dit boekje niet meer als initiatief opgenomen.

De punten 6 en 7, de rust in de winterperiode en kleinschalige waterrecreatie, zijn niet als zelfstandige initiatieven terug te vinden in dit boekje, maar spelen wel een belangrijke rol bij de verdere invulling van de activiteiten en projecten in relatie tot het beheer van het gebied.

Voor de ontwikkeling van de bufferzone langs de A7 (punt 8) was onvoldoende draagvlak en dit voorstel is verder niet uitgewerkt.

Ontwikkeling en kwaliteitsverbetering van alle bestaande recreatiebedrijven in combinatie met winst voor natuur en landschap (punt 9) is deels terug te vinden in de 'ontwikkeling Cnossen'. Er zijn echter nog meer recreatielocaties in dit gebied, waarvoor de betrokken partijen ook een ontwikkeling wensen in de richting van kwalitatief hoogwaardige bedrijven, die economisch duurzaam zijn, landschappelijke zijn ingepast en bijdragen aan de kwaliteit van het

natuurgebied als geheel. Afgesproken is dat de betrokken partijen zich in zullen spannen om ook met deze bedrijven de gewenste kwaliteitsverbetering, zoals beschreven in de visie, in gang te zetten.

De gemeente Noordenveld en de provincie Drenthe zullen zich inspannen om het Kwaliteitsteam Natuurlijke Recreatie Drenthe hierbij in een vroegtijdig stadium te betrekken

Verbetering van de waterkwaliteit (punt 10) is niet uitgewerkt in het bestek van dit boekje.

Crossen

Bij het bedrijf Crossen gaat het om de huidige situatie en toekomstige ontwikkeling van het bedrijf Crossen. Bij de toekomstige ontwikkeling is de balans met de natuurlijke omgeving van het bedrijf van belang. Crossen ligt in de Ecologische Hoofdstructuur. Het is een seizoensgebonden campingbedrijf met verhuur van fluisterboten, zeilboten en kano's en een nieuw restaurant.

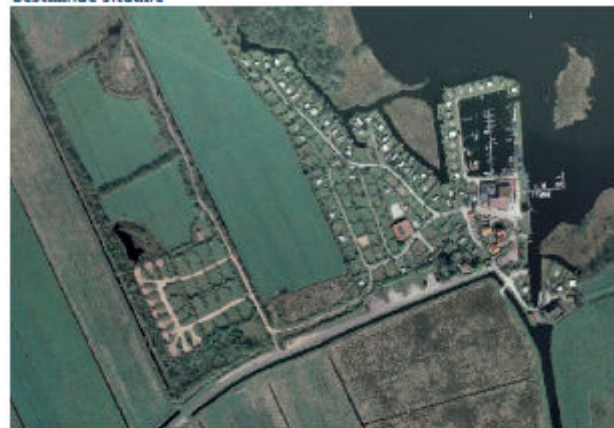
Het campinggedeelte bestaat uit een 'oud' gedeelte (zie kaartje, gebied I) dat omgevormd is naar minder maar kwalitatief betere en grotere plaatsen en een onlangs ontwikkeld natuurkampeerterrain (gebied III). Het middenterrein (gebied II) en het noordelijk gedeelte is in gebruik als natuurlijk grasland. Op het 'oude' gedeelte is planologisch ruimte voor de ontwikkeling van twintig recreatiewoningen. Dit gaat dan ten koste van circa vijfenveertig kampeerplaatsen. Crossen heeft op dit moment geen plannen om deze recreatiewoningen daadwerkelijk te realiseren.

Crossen richt zich op de recreant die hecht aan een hoogwaardig kwaliteitsniveau en comfort in een natuurlijke omgeving. Om die reden zet het bedrijf de in gang gezette ontwikkeling voort naar minder plaatsen, die echter kwalitatief hoogwaardiger zijn. In het ontwikkelingsgebied (zie kaartje, gebied II) denkt Crossen aan watergebonden mogelijkheden in combinatie met duurzame en hoogwaardige ecochalets met een hoge

landschappelijke kwaliteit en inpassing. Uitgangspunt is dat de ontwikkeling van de hoogwaardige verhuurmogelijkheden niet zal leiden tot een toename van de recreatieve druk op het Leekstermeergebied als geheel. Gebied III is in gebruik als natuurkampeerterrain. Crossen krijgt de mogelijkheid binnen de recreatief in te vullen terreingedeelten een aantal paalhutten te ontwikkelen: overnachtingsmogelijkheden dan zonder electriciteit en stromend water. Een spannende en specifieke vorm van overnachtingsmogelijkheden die zeer goed ingepast in de omgeving. Het parkeren regelt Crossen nu als zowel in de toekomst binnen haar eigen terrein.

De drie recreatief in te vullen terreingedeelten worden aan de noordzijde begrensd door een waterkoppeling van het Leekstermeer naar de Jarrens. De zuidzijde wordt daarbij op natuurlijke wijze ingericht als boezemkade. Voor gebruik door kampeersers kan een combinatie gezocht worden met een aan te leggen strandje. Ten noorden van de koppeling ontstaat een gebied dat volledig natuur- en waterbergingericht kan worden ingericht. Tevens is daarmee de ontwikkeling op het terrein van Crossen in noordelijke richting begrensd.

Bestaande situatie

Schets ontwikkelingsrichting

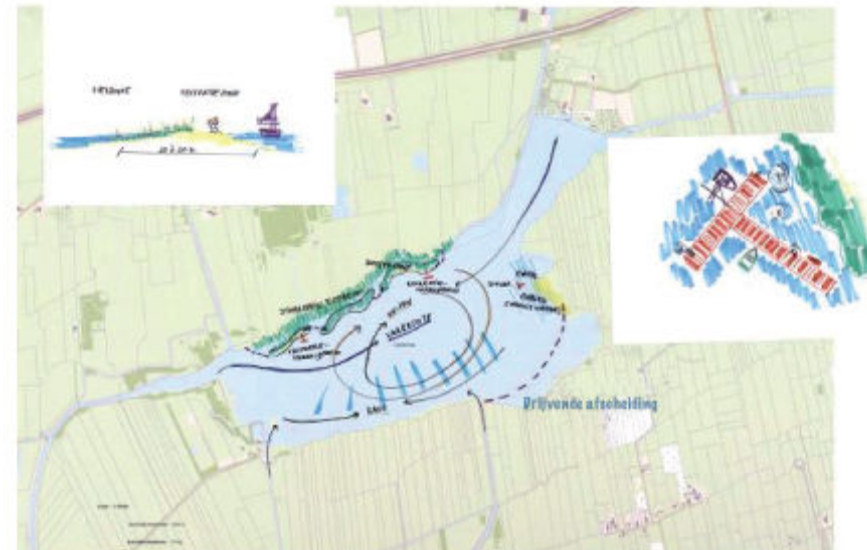
Oeververlenging

Recreatie en de bescherming van waardevolle kwetsbare oevers gaat niet overal in het gebied goed samen. Daarom is gezocht naar een manier om zowel de kwetsbare oevers te beschermen als de recreant ruimte te bieden. De oplossing is gevonden in het project Oeververlenging met de aanleg van drie smalle eilandjes aan de noordzijde van het Leekstermeer. In de randzone tussen de eilandjes en het eigendom van het Groninger Landschap wordt een rietzone aangelegd.

Door de eilandjes wordt de totale oeverlengte in het gebied van het Leekstermeer groter en is er ruimte voor het weren van recreanten op kwetsbare plekken. De drie eilandjes worden onderling en op de uiteinden verbonden met de vaste wal om recreatieverkeer te weren (zie kaartje) van de oever van het gebied van het Groninger Landschap. De eilandjes worden aangelegd door selectief ondiepe delen van het meer te baggeren, wat ook goed is voor de kleinschalige recreatievaart. Het zuidelijk deel van het Leekstermeer langs de vaargeul moet gebaggerd worden ter compensatie van het verlies aan vaaroppervlak door de eilandjes. Het uitbaggeren heeft een positief effect op de waterkwaliteit.

Voorlopig uitgangspunt is een eiland met een breedte van twintig meter. Eén van de eilandjes krijgt een smal strandje met een breedte van ongeveer een derde deel van het eiland. De rest van het eiland krijgt een natuurlijke inrichting met gras en een flauw

talud. Het eiland mag bij hoog water onder water stromen. Het voorstel is om steigers aan te leggen bij één of meerdere eilandjes om het vaargedrag te reguleren. Als compensatie wordt de zuidoosthoek van het Leekstermeer ontoegankelijk gemaakt voor boten door een afscheiding te maken tussen de uitmonding van de Rodervaart naar de oever aan de noordoostzijde van het Leekstermeer, waar aan de noordzijde langs gevaren kan worden. Om stilstaand water te voorkomen moet water aan- en afvoer wel mogelijk zijn. Aan de noordoostzijde kan een steiger met zwemplek worden gemaakt tussen de beide slenken (alleen toegankelijk voor recreanten met een boot).

Rondgaande wandel- en fietsroute

Om het Leekstermeer van dichtbij te kunnen beleven is naast de al bestaande vaarrecreatie een rondgaande fietsroute ontwikkeld. Ook hierbij is natuurlijk het uitgangspunt dat de route zich moet verhouden met de kwetsbaarheid van de natuur in het gebied. Door een verstandige routing wordt aan de toerist de mogelijkheid geboden om te genieten van natuur en landschap zonder de kwetsbare flora en fauna te verstoren. Fietspaden en fietsroutes zijn een manier om recreanten weg te houden van plaatsen waar de natuur te kwetsbaar is. Juist rond het Leekstermeer maken de fietspaden en het nu gepresenteerde fietsrondje het mogelijk, dat bezoekers op een eenvoudige wijze het gebied kunnen verkennen per fiets. De route voert de fietser langs veel van de mooie stukjes natuur in het gebied, zonder dat hierbij sprake is van verstoring. De te ontwikkelen startpunten en rustpunten vormen hierbij in het bijzonder mogelijkheden voor een goede synergie met het te ontwikkelen ambassadeursnetwerk en de natuureducatie rond het meer.

Op de linkerpagina is een eerste voorstel voor het rondje weergegeven. De route zal op een aantal punten nog nadere uitwerking vergen om kwetsbare natuur beter te kunnen ontzien. Dit geldt in het bijzonder voor het in de tekening aangegeven natuurbeleefpunt aan de zuidoostzijde van het meer.

Men ervaart het Leekstermeer en het aanliggende madelandschap in samenhang met de aanwezige dorpen op een optimale wijze. Deze ervaring stimuleert de bewustwording van het belang van het behoud van deze bijzondere natuurgebieden. Fietsroutes en fietspaden dragen zo bij aan het ontwikkelen van draagvlak voor natuurbescherming en natuurontwikkeling. Positief neveneffect is dat de automobilititeit in het gebied zal afnemen. Daarvoor zijn goede fietsopstapplaatsen noodzakelijk. Het aan te leggen transferium bij Hoogkerk kan één van die opstapplaatsen zijn.

Een eerste voorstel voor het rondje.

Ambassadeur van het Leekstermeer

Om de kwaliteiten van het gebied uit dragen en te borgen kan gebruik worden gemaakt van in het gebied wonende en werkende ambassadeurs. De ambassadeurs vormen samen een netwerk van ondernemers, terreinbeheerders en natuurorganisaties. De ambassadeur is gastheer voor het gebied en begeleidt de gasten in hun kennismaking met het gebied. Voor ondernemers biedt het ambassadeurschap ontwikkelingskansen, voor terreinbeheerders de mogelijkheid om natuurwaarden veilig te stellen. De ambassadeurs geven het gebied een gezicht, ze zijn het visitekaartje met de boodschap 'dit is ons Leekstermeergebied, we zijn er trots op en willen dat jullie ervan genieten maar het ook beschermen'.

- De ambassadeur:
- Geeft voorlichting.
- Draagt bij aan gezamenlijke productontwikkeling en promotie.
- Draagt zorg voor de bescherming van de natuurwaarden.

Om de gastheren te ondersteunen wordt gedacht aan het opzetten van hoofd- en steunpunten, waar bezoekers informatie kunnen krijgen over natuur, cultuurhistorie en natuurgerichte recreatie (folders, film, maquette, foto's, informatiepanelen en medewerkers).

De hoofdpunten zijn omvangrijker dan de steunpunten. In een hoofdpunt bij een ondernemer kan de ontvangstbalie gecombineerd worden met een SBB- informatiepunt. De hoofdpunten zijn startpunten voor de diverse fiets-,

wandel-kanoroutes en van excursies van de natuurverenigingen. Het rondje Leekstermeer start of gaat langs deze hoofd- en steunpunten.

Dit netwerk van ambassadeurs moet als levend netwerk functioneren met enthousiaste en actieve partners. Een netwerk zorgt voor een wij-gevoel onder de deelnemers en daardoor een eenduidig verhaal naar buiten toe. Tevens biedt het mogelijkheden voor gezamenlijke productontwikkeling en scholing op het gebied van natuurgerichte recreatie. Op deze manier wordt kwaliteitsverhoging van het aanbod gecombineerd met een kostenbesparing door grotere efficiëntie.

Een netwerk van ambassadeurs ontstaat niet vanzelf. Hiervoor zijn de volgende acties nodig:

- Opbouw netwerk: gesprekken met ondernemers, natuurorganisaties en terreinbeheerders.
- samenstellen lijst deelnemers met individuele motivatie en belangen.
- Opstarten netwerkbijeenkomsten over onderlinge werkwijze en afspraken.
- Ontwikkelen inhoudelijk concept, opzetten hoofd- en steunpunten.
- Deskundigheidsbevordering m.b.v. cursussen

Alle recreatieondernemers, terreinbeheerders en natuurorganisaties worden uitgenodigd deel te nemen aan dit netwerk.

Kaders voor uitvoering

De beschreven initiatieven passen in de gezamenlijke ontwikkelingsvisie. Bekeken is of de initiatieven passen bij het overheidsbeleid. Daaruit blijkt dat bij alle initiatieven nog diverse aandachtspunten zijn.

Belangrijke punten daarbij zijn

- De aansluiting van deze initiatieven bij het lopende traject van het beheerplan Natura 2000.
 - Voor onderdelen die nog niet in het beheerplan Natura 2000 kunnen worden opgenomen is een Natuurbeschermingswetvergunning noodzakelijk.
 - Het aanpassen van een aantal overheidsplannen om de gewenste ontwikkelingen te realiseren. Daarbij gaat het in eerste instantie om de ruimtelijke ordeningsplannen. Deze plannen moeten de kaders aangeven. Vervolgens (na het doorlopen van de RO-procedures) kunnen ook andere beleidskaders daaraan worden aangepast, zoals de begrenzing in het Gebiedsplan Drenthe en de begrenzing van de Canzenfoerageergebieden.
 - Het provinciale Gebiedsplan Bos, Natuur en Landschap wordt qua begrenzing aangepast bij Cnossen en nieuwe natuur wordt begrensd. Dit houdt concreet in dat de hectares die zijn aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur op de percelen van Cnossen 'verplaatst' gaan worden naar een ander deel van het gebied. In het kader van de aanwijzing als Natura 2000-gebied zal voor het realiseren van
- deze plannen een vergelijkbare actie in gang moeten worden gezet.
- Daarnaast blijkt dat het bestemmingsplan van de gemeente Noordenveld ten aanzien van Cnossen op dit moment niet goed voorziet in de huidige situatie, laat staan in de toekomstige situatie. Dit betekent dat de gemeente Noordenveld het bestemmingsplan moet aanpassen. Hiermee ontstaat er een actueel en bijdetijds ontwikkelingskader voor uit te voeren plannen en projecten. Dit betekent dat:
- Na afronding van het proces rond het Intergemeentelijk Structuurplan Roden-Leek, de gemeente Noordenveld een structuurvisie maakt voor haar grondgebied. Hierin wordt het ontwikkelingsperspectief voor onder andere het Leekstermeergebied opgenomen. In de structuurvisie zal onder andere worden ingegaan op ontwikkelingsperspectieven voor natuur, recreatie, landbouw, landschap, etcetera.
 - De gemeente een programma van eisen maakt ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkelingen; voor het Leekstermeergebied is deze ontwikkelingsvisie de basis.
 - De gemeente Noordenveld is bezig met een nieuw bestemmingsplan buitengebied. Hierin worden de gewenste ontwikkelingen meegenomen, als zij zodanig zijn uitgewerkt dat zij kunnen worden opgenomen zonder de voortgang van de procedure van het bestemmingsplan te vertragen.
 - Bij eventuele (ruimtelijke) ontwikkelingen aan de Noordoostzijde van het Leekstermeer zal een passend bestemmingsplan worden opgesteld, waarin voorwaarden worden opgenomen voor de kwaliteit van de ruimtelijke ontwikkeling.

Hoe verder

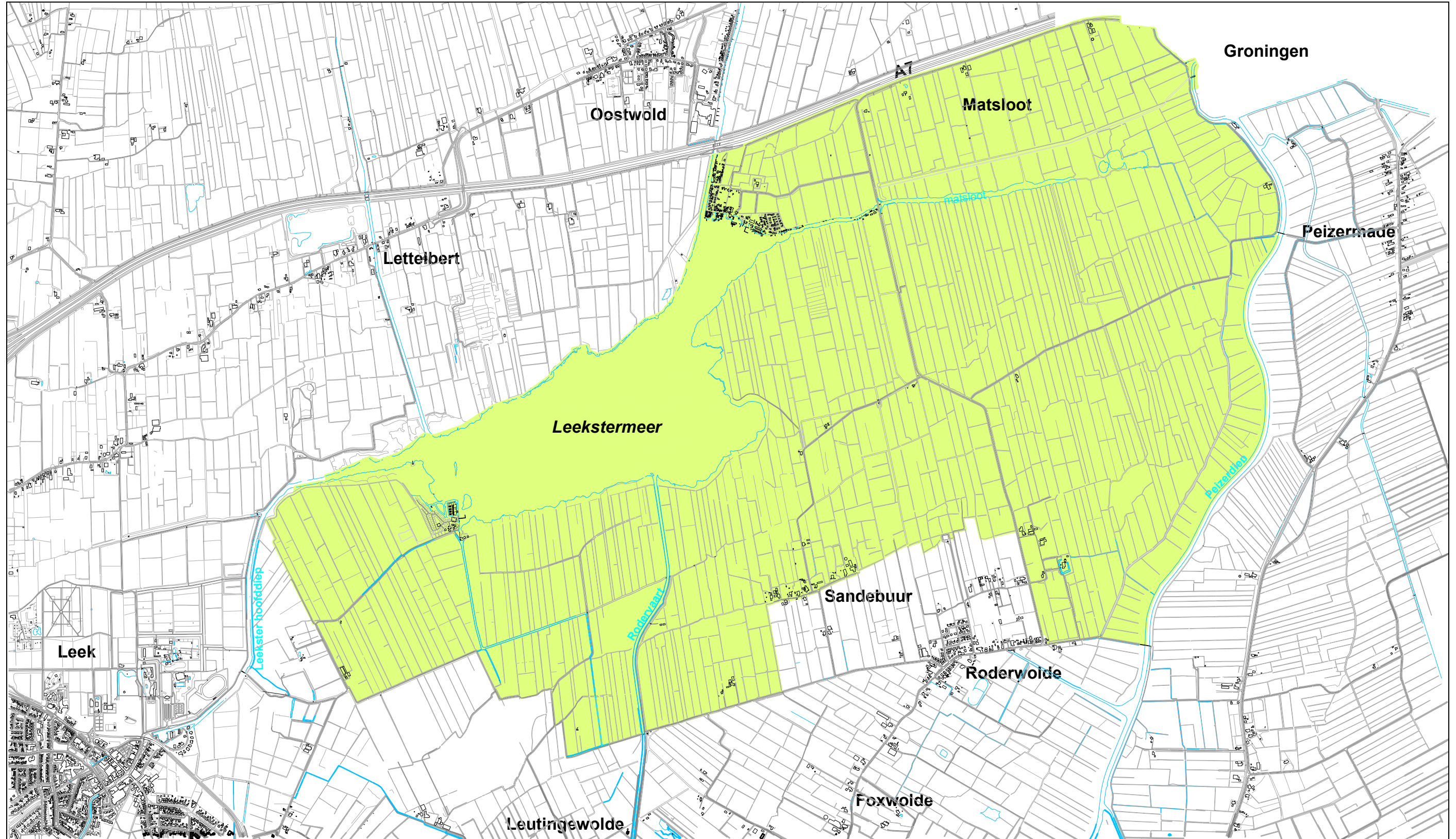

Plannen zijn mooi, maar uitvoeren is nog beter. Doordat deze nieuwe koers met alle betrokken partijen tot stand is gekomen, is er alle vertrouwen in de uitvoering ervan. De meerwaarde van de ontwikkelingsvisie zit in de samenhang van de genoemde initiatieven. Door de onderdelen aan elkaar te koppelen wordt winst bereikt voor zowel de natuurfunctie als de recreatiefunctie.

Dit boekje kan gezien worden als de afronding van de ideeënfase en de start van het vervolg. De gezamenlijke ontwikkelingsvisie moet aansluiting vinden in het overheidsbeleid. De genoemde initiatieven moeten in concrete plannen technisch worden uitgewerkt waarbij er inzicht moet komen in de benodigde procedures en vergunningen, het benodigde geld en de financiering ervan. Voor de vervolgfase wordt een projectstructuur opgezet, waar de nog uit werken ideeën en voorstellen besproken worden en gewerkt kan worden aan de realisatie van de projecten. Daarbij moet een koppeling worden aangebracht met de bestaande bestuurlijke structuren zoals de gebiedscommissie Noord-West, de Bestuurscommissie Peize en het Regiopark.

Op basis van een enthousiaste samenwerking kan er de komende jaren heel wat goeds gaan gebeuren waardoor het Leekstermeergebied er (nog) mooier op wordt en er volop van kan worden genoten.

Bijlage 2. Plangebied Leekstermeer

Bijlage 3: Kwaliteitsteam Natuurlijke Recreatie Drenthe

Advies Kwaliteitsteam Natuurlijke Recreatie Drenthe

Bij alle grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen van de verblijfsrecreatieve bedrijven in het Leekstermeergebied, zal de gemeente in de initiatieffase advies vragen aan het Kwaliteitsteam Natuurlijke Recreatie Drenthe.

Hoe meer een ontwikkelingsplan voor een toeristisch bedrijf in de pas loopt met de versterking van natuur en landschap, hoe groter de kans op realisatie van bedrijfsverbetering en hoe sterker het toeristisch product. Om de gemeente en de ondernemer in staat te stellen om het onderste uit de verbeteringskan te halen, is voor Drenthe het project Natuurlijke Recreatie opgezet. Daarin werken de Drentse gemeenten, de provincie Drenthe, de brancheorganisatie Recron en de Natuur en Milieufederatie Drenthe samen. Het doel is om de ontwikkelingsplannen van recreatieondernemers in of aan de rand van natuurgebieden hand in hand te laten gaan met de versterking van natuur en landschap.

De leden van het Kwaliteitsteam Natuurlijke Recreatie hebben een grondige kennis van en jarenlange ervaring op het gebied van recreatie, natuur, landschap, ruimtelijke ordening en lokaal bestuur. Het Kwaliteitsteam adviseert gemeenten en ondernemers inhoudelijk en procedureel bij het ontwikkelen van plannen die zijn gericht op de verbetering van het toeristisch bedrijf in samenhang met natuur en landschap. Per bedrijf reserveert het Kwaliteitsteam één dagdeel, waarbij alle beschikbare kennis gebundeld ter beschikking wordt gesteld aan de gemeente en de ondernemer. Gemeenten en ondernemers kunnen zo in een vroegtijdig stadium van de planvorming verkennen wat kansrijke ontwikkelingsrichtingen zijn.

Bijlage 4: Toelichting criteria en aanvullende tips

1. Natuur en landschap

Tips om winst voor natuur en landschap te realiseren

Doelstelling van de landschappelijke inpassing is het optimaal op elkaar afstemmen van bebouwing en beplanting, rekening houdend met de ter plaatse voorkomende landschappelijke en cultuurhistorische waarden om zo te komen tot een landschappelijke inpassing van nieuwe bebouwing die recht doet aan de kwaliteit en de beleving van het landschap.

Behoud en versterking van natuur- en landschapswaarden op het bedrijf (bedrijfsnatuurplan):

- Handhaving van bestaande landschapselementen.
- Toepassing van gebiedseigen beplanting.
- Natuurvriendelijke inrichting van oevers, waterlopen en waterpartijen.
- Zorg voor een inrichting van het terrein die aansluit bij de karakteristiek van het omliggende landschap.
- Voorkoming van toename van de recreatieve druk op de natuurwaarden van het Natura 2000-gebied Leekstermeer. Deze beoordeling vindt plaats door de provincie in het kader van de Natuurbeschermingswetvergunning.
- Opstellen van het inrichtingsplan in overleg met een aangrenzende terreinbeherende organisatie.
- Het parkeren vindt in aansluiting op bebouwing plaats.

2. Kwaliteitsverbetering

De ruimtelijke ontwikkeling zal een toegevoegde waarde voor de kwaliteit van het bedrijf hebben. Het kan bijvoorbeeld een nieuw productonderdeel (productontwikkeling) betreffen. Wat is de spin off hiervan naar de bestaande bedrijfsonderdelen? Worden er nieuwe doelgroepen aangeboord (marktontwikkeling) of gaat het om vergroting van bezetting/bezoek van de huidige doelgroep (marktpenetratie)? Is er sprake van maatregelen gericht op seizoensverlenging?

Een uitbreiding draagt bij aan kwaliteitsverbetering van landschap, architectuur, beeld- en belevingskwaliteit, indien bijvoorbeeld sprake is van:

- Een goede verhouding tussen bijvoorbeeld te saneren kampeereenheden en te realiseren bungaloweenheden, waarbij de recreatiedruk niet in grote mate wordt vergroot. Dit betekent niet dat er naar gestreefd wordt om kampeerterrainen per definitie om te zetten in bungalowparken. Voor beide vormen van verblijfsrecreatie bestaat een markt.
- Capaciteitsgroei in kwaliteit en kwantiteit.
- Bedrijfseconomische- en rentabiliteitsontwikkeling.
- Mogelijke extra ruimte voor bedrijfsontwikkeling en verbetering van het bedrijfs perspectief.

Extra informatie

Informatie over de natuurwaarden van het Leekstermeergebied is te vinden op de volgende site en/of bij de volgende organisaties

- Provincie Drenthe, Natura 2000-gebieden
http://www.provincie.drenthe.nl/natura2000/gebieden/leekstermeer_0/
- Staatsbosbeheer www.staatsbosbeheer.nl
- Het Groninger Landschap
http://www.groningerlandschap.nl/Beleef_het_Groninger_Landschap/Onze_gebieden/Leekstermeergebied

- Stichting Natuurbelang de Onlanden <http://www.natuurindeonlanden.nl/>

3. Beeldkwaliteit

- Afstemming van de kleur en vormgeving van chalets en recreatiewoningen op de omgeving.
- De volgende welstandscriteria gelden voor verblijfsrecreatie in de Welstandsnota van de gemeente Noordenveld:

Welstandscriteria

Ligging/situering

- vrijstaande gebouwen in een vrije setting;
- zorgvuldige inpassing in natuurlijke omgeving met respect voor de aanwezige beplanting;
- natuurlijke overgang tussen eigen erf en openbaar gebied;
- de recreatie-voorzieningen (horeca en speeltuin) mogen zich 'tonen'.

Maatvoering/massa

- kleinschalige en overwegend eenvoudige bouwmassa's;
- de bijzondere functies vormen uitzondering en kennen een meer complexmatige opbouw;
- aan- en uitbouwen zijn ondergeschikt;
- geen bijgebouwen of overkappingen.

Vorm/gevelopbouw

- gevels kennen een recreatieve uitstraling door eenvoudige opbouw en detaillering;
- de recreatieve uitstraling komt ook tot uiting in de sterke relatie tussen binnen en buiten (woonruimte - terras);
- detailleringen zijn overwegend eenvoudig maar kunnen op sommige punten zorgen voor verlevendiging;
- nieuwe invullingen kunnen modern zijn, mits ze respect tonen voor omliggende kwaliteiten (zonder dat daarbij direct sprake is van imitatie).

Materiaal/kleurgebruik

- alle gevels voor het grootste deel van hout of houtachtige materialen;
- kleurgebruik is traditioneel dan wel in donkere tinten;
- hoogglans geglazuurde en daarmee gelijk te stellen dakpannen zijn vaak niet passend in hun omgeving; afhankelijk van de ligging en de dominantie van het dakvlak is eventueel toepassing mogelijk.

4. Duurzaamheid

Probeer de belasting van het milieu te beperken door maatregelen op het gebied van energiebesparing, toepassing van duurzame energie, waterbesparing, gebruik van duurzame bouwmaterialen en/of gescheiden afvalinzameling.

Tips voor energiezuinige verlichting en het voorkomen van lichthinder:

- Schakel de buitenverlichting na middernacht uit. Moet er toch na middernacht licht branden, stel dan het verlichtingsniveau lager in met behulp van een dimmer of beperk het aantal brandende lampen.
- Plaats een tijd klok op de verlichting, zodat het licht automatisch uitschakelt. Houd hierbij rekening met het langer en korter worden van dagen.
- Plaats bewegings- of lichtgevoelige sensoren, zodat de lichten alleen bij aanwezigheid branden of aangaan als er onvoldoende daglicht is.
- Verdeel de verlichting over meerdere groepen, zodat uitschakelen per groep mogelijk is.
- Verlicht buiten zo veel mogelijk van boven naar beneden. Zo wordt verstrooiing van licht in de atmosfeer en daarmee lichthinder voorkomen.
- Vervang gloei- of halogeenlampen door spaarlampen of LED-lampen met een moderne armatuur. Plaats reflectoren achter de lampen of maak gebruik van spiegeloptiek armaturen.
- Zorg (zeker bij grote te verlichten objecten) voor een lichtplan en installatie door een lichttechnicus of lichtarchitect. Zij hebben kennis over doelgerichte en zuinige verlichting.

Green Key

De Green Key is hét internationale keurmerk voor milieuvriendelijke bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche. De systematiek van de Green Key is gebaseerd op het groeimodel en kent drie niveaus: brons, zilver en goud. Hoe hoger het niveau, hoe meer optionele milieumaatregelen de organisatie heeft ingevoerd. Op de site van de Green Key <http://www.kmvk.nl/groenesleutel/index.lp> zijn handleidingen te vinden voor campings, bungalowparken, minicampings e.d. met mogelijke maatregelen op het gebied van ondermeer gas-, water- en energiebesparing en het scheiden van afval.